

[View this email in your browser](#)



V TEHNIŠKEM MUZEJU SLOVENIJE NA OGLED RAZSTAVA O SLOVENSKI TEHNIKI ZA ŠPORT

»Gibanje je življenje. In človeško telo je ustvarjeno zanj. Razvijamo športne pripomočke in panoge, s katerimi skušamo obvladovati naravne elemente – kopno, vodo in zrak.«

Katarina Batagelj, soavtorica razstave Tehnika za šport

LJUBLJANA – V Tehniškem muzeju Slovenije (TMS) v Bistri bo do 31. decembra 2021 na ogled razstava **Tehnika za šport**, ki predstavlja **presekok slovenskih športnih proizvajalcev** za aktivnosti na kopnem, v zraku in vodi. Razstavo, ki so jo zaradi epidemije lani v začetku decembra odprli le virtualno in je bilo do nedavnega na spletu mogoče spremljati zgolj nekatere znamenitosti z razstave, si je zdaj **mogoče ogledati tudi v živo**. Na njej sta predstavljena **razvoj in izdelava športnih pripomočkov**, ki sta povezana s tehničnim znanjem in inovacijami. Gre za **področje, na katerem smo v Sloveniji izjemno uspešni**, ustrezni športni pripomočki pa so nepogrešljiv del športnih dosežkov, ki jih pri nas ni malo. Del tehničnega razvoja so tudi kakovostni rekreacijski pripomočki, ki spremljajo vsakodnevno gibanje, kar je v Sloveniji pomemben del načina življenja.



777gliders, prototip jadralnega padala razreda C, Queen 2. (pilot: Gregor Šubic, foto: Matevž Gradišek).

Na razstavi Tehnika za šport, ki jo je med drugim spodbudila pred štirimi leti v TMS zasnovana razstava *Z Elanom do zvezd*, na kateri so se posvetili tehničnemu razvoju ene mednarodno najbolj prepoznanih slovenskih športnih znamk, tokrat v luči tehnoloških procesov, ki so v ozadju izdelkov, **predstavljajo več kot 35 slovenskih proizvajalcev športne opreme**. Kot je pojasnil pobudnik razstave mag. **Vladimir Vilman kustos iz TMS**, *»pri marsikaterem izdelku sodeluje celo več proizvajalcev, ponekod proizvajalec izdeluje*

določene sestavne dele za več drugih. Nekateri proizvajalci sodelujejo s podizvajalci, ki jih niti niso natančneje poimenovali. Vse to nakazuje precejšnjo prepletenost med deležniki delovnih procesov in nakazuje presenetljivo dejstvo, da je med mnogimi izmed njih znatno več sodelovanja kot konkurenčnega boja. Slovenija je s svojimi resursi vendarle tako majhna dežela, da so lahko le redki povsem samozadostni.»



Matevž Gradišek, na eni izmed svojih nizkih sten No.1 Climbing Wall, Murska Sobota 2018 (arhiv MR & Co. d.o.o./MRclimbing/No.1 Climbing Wall).

Med **proizvajalci športne opreme**, ki jih z njihovimi izdelki predstavljajo v TMS in segajo v **obdobje med obema vojnama in vse do današnjih dni**, so med drugim legendarna Alpina, Mont, Športoprema Ljubljana, Planika, Toper, Rašica, Akrapovič, Goltes, Dedra, Slatnar, Dali in drugi. Vpogled v nastanek posameznega športnega pripomočka razgrinja, koliko **teoretičnega znanja, praktičnega dela, inovacij in sodelovanj** je potrebnih, da izdelek zadosti pričakovanjem zahtevnega domačega ter mednarodnega tržišča. *»Nekateri proizvajalci so pri tem poiskali pomoč celo pri znanstveno raziskovalnih ustanovah, kar dokazuje, kako kompleksni so lahko proizvodni procesi športnih artiklov,«* je še poudaril kustos, mag. Vladimir Vilman. Vendar v Sloveniji ne proizvajamo športnih pripomočkov za vse športne panoge, saj številnih niti ne gojimo, niso močno vpeti v naš prostor ali pa so za zdaj le modna muha. **Šport je sicer v Sloveniji pomemben del snovne in nesnovne**

kulture in zato je pomembna tudi njegova **popularizacija, ohranjanje in predstavljanje razvoja tehniških dosežkov.**



Smučarski čevlji »Alpina Alpha« s cevkami za vlitje dvokomponentne poliuretantske pene za boljši oprijem noge. Foto: Jaka Blasutto



Restavriranje jadralne deske Veplas Burja iz začetka 80. let. Foto: Vladimir Vilman

V TMS hranijo **več kot 180 predmetov športne dejavnosti**, nekaj so jih pridobili tudi med nastajanjem pričujoče razstave, pri čemer postopek muzejskega zbiranja na tem področju še ni zaključen. Del predmetov iz športne muzejske zbirke si bo mogoče ogledati na novi razstavi *Tehnika za šport*. Nekaterne blagovne znamke, ki so svoje delovanje zaključile že pred desetletjem in za njimi ni ostalo veliko materialnih ostankov, so pa zaznamovale svoj čas in prostor, bodo predstavili preko zgodb in drugega gradiva. Med muzejskimi predmeti, ki bodo razstavljeni, so na primer Toper smučarska jakna Jaxson iz najnovejše kolekcije, pulover Everest 79 znamke Rašica, najstarejša letalna obleka Phoenix Fly, Hillstrike trismučnik, rolka Murksli freestyle, kajak Prijon Taifun, ki je bil prvi model iz polietilena tovarne Antona Prijona, in zmagovalni instinktivni (recurve) lok Doroteje Oblak, s katerim je osvojila zlato na evropskem prvenstvu leta 2012, izdelal pa ga je njen mož Franc Oblak. Ob razstavi o športni tehnični dediščini dodatno poglobljen **vpogled v izjemno pestro področje slovenske proizvodnje športne opreme ponuja tudi spremljajoči katalog**. V njem so predstavljene zgodbe ljudi, ki stojijo za posameznimi produkti oz. delujejo ali so delovali na posameznem področju razvoja športne opreme.



Instinktivni lok Doroteje Oblak. Foto: Jaka Blasutto.

PESTER SPREMLJEVALNI PROGRAM

Ob razstavi *Tehnika za šport*, ki bo odprta dobro leto, v TMS načrtujejo **pester spremljevalni program**. Od **15. marca** naprej se bodo obiskovalci in obiskovalke razstave *Tehnika za šport* s **pomočjo aplikacije eClimber** podjetja MR & Co. **lahko preizkusili na interaktivni umetni plezalni steni**. V **nedeljo, 21. marca, bo ob 10. uri** potekal **voden ogled** razstave, za katerega so obvezne predhodne prijave na e-naslovu irena.medle@tms.si ali telefonski številki 01 750 66 70. Organizirali bodo tudi delavnice za šolske skupine, širši javnosti pa bodo na [Facebookovem profilu TMS](#) na voljo tudi digitalne vsebine, povezane z razstavo. Številne zanimivosti razstave *Tehnika za šport* pa so že objavljene na muzejski [spletni strani](#).

Idejni vodja projekta: mag. Vladimir Vilman

Koncept razstave: mag. Katarina Batagelj, Ana Katarina Ziherl

Avtorji besedil razstave: mag. Katarina Batagelj, mag. Boris Brovinsky, Milojka Čepon, Ajda Kozjek, Barbara Rezar Grilc, mag. Vladimir Vilman, Ana Katarina Ziherl

Strokovni sodelavci: dr. Estera Cerar, Matevž Gradišek, dr. Orest Jarh, Radivoj Kikelj, Jakob Kovačič, Miha Kranjc

Dodatne informacije:

Urša Vodopivec, odnosi z javnostmi TMS

ursa.vodopivec@tms.si

031336823

